

บทคัดย่อ

การหนุนเสริมศักยภาพนักวิจัยท้องถิ่นถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้นักวิจัยท้องถิ่นสามารถขับเคลื่อนการทำงานวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนตนเองได้ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนซึ่งจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และกลุ่มชาติพันธุ์ ในโครงการวิจัยนี้ ได้หนุนเสริมศักยภาพนักวิจัยกะเหรี่ยงในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนจังหวัดตาก ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานการเรียนรู้บนฐานนิเวศวัฒนธรรม สร้างกระบวนการหนุนเสริมนักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยรุ่นใหม่ ยกระดับทักษะการวิจัยเพื่อท้องถิ่นให้กับนักวิจัยชุมชนและนักวิจัยรุ่นใหม่ บูรณาการการเรียนการสอนของนิสิตวิทยาลัยโพธิวิชชาลัยผ่านการทำโครงการวิจัยท้องถิ่น และสร้างเครือข่ายชุมชนและขับเคลื่อนประเด็นเชิงสาธารณะ โดยให้นักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ภายใต้กิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัย การบริหารจัดการโครงการวิจัย และการเขียนโครงการวิจัย การวิเคราะห์ผลกระทบการพัฒนา เครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลความรู้บนฐานนิเวศวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์แบบเชื่อมโยงการเขียนรายงานความก้าวหน้าเทคนิคและเครื่องมือในการนำเสนอ และการเข้าพื้นที่ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ การพัฒนาการใช้แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาทักษะในด้านการเป็นผู้เอื้อกระบวนการเป็นพี่เลี้ยงที่เคยผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น การถอดบทเรียนสิ่งที่ได้เรียนรู้และต้องการพัฒนาจากการทำโครงการ และการเป็นพี่เลี้ยงนักวิจัยภายใต้ทีมหนุน ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยทำให้เกิด 1) ฐานเรียนรู้ด้านการจัดการที่ดินทำกิน พื้นที่เรียนรู้เรื่องช้าง และการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนบนฐานนิเวศวัฒนธรรมชุมชน 2) การสร้างกระบวนการหนุนเสริมนักวิจัยท้องถิ่นและนักวิจัยรุ่นใหม่ ผลสะท้อนการเรียนรู้จากนักวิจัยท้องถิ่นชี้ให้เห็นว่า การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพการทำงานให้กับชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสาร ทั้งการพูด และการเขียน การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมการทำแผนที่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชน ระหว่างชุมชน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มคนภายนอกชุมชน 3) การบูรณาการการเรียนการสอนของนิสิตวิทยาลัยโพธิวิชชาลัยผ่านการทำโครงการวิจัยท้องถิ่น งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องการวิจัยที่เป็นการสร้างองค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการหนุนเสริมการวิจัยให้แก่นักวิจัยท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยท้องถิ่นในหลายรายวิชา และส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนิสิต 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างคนในชุมชน ผ่านสร้างการรับรู้ และความเข้าใจของคนในชุมชน การเก็บข้อมูลร่วมกับคนในชุมชน การสร้างเครือข่ายภายนอกชุมชน จากการศึกษาดูงาน และเวทีเสวนา รวมถึงการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนนักวิจัยท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างนักวิจัยท้องถิ่นผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน โดยจะมีทั้งบทบาทของการเป็นผู้จัดกิจกรรมและ การเป็นผู้ร่วมกิจกรรม จากผลที่

เกิดขึ้นทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจต่อหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องสิทธิในที่ดินทำกิน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมได้ต่อไป